

© Рада Європи/Європейський суд з прав людини, 2012. Цей переклад було замовлено за підтримки Трастового фонду з прав людини Ради Європи (www.coe.int/humanrightstrustfund). Переклад не є обов'язковим для Суду. Для додаткової інформації дивіться повний текст копірайту наприкінці цього документа.

© Council of Europe/European Court of Human Rights, 2012. This translation was commissioned with the support of the Human Rights Trust Fund of the Council of Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). It does not bind the Court. For further information see the full copyright indication at the end of this document.

© Conseil de l'Europe/Cour européenne des droits de l'homme, 2012. La présente traduction a été effectuée avec le soutien du Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme du Conseil de l'Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). Elle ne lie pas la Cour. Pour plus de renseignements veuillez lire l'indication de copyright/droits d'auteur à la fin du présent document.

Інформаційне повідомлення з юриспруденції Суду № 111

Серпень-вересень 2008 р.

Korbely проти Угорщини - 9174/02

Рішення від 19.9.2008 [ВП]

Стаття 7

Стаття 7-1

Nullum crimen sine lege

Засудження за діяння, яке на момент скоєння не становило злочину відповідно до міжнародного права: *порушення*

Факти: Заявник – військовий офіцер у відставці. У 1994 році йому пред'явили обвинувачення в участі у придушенні заколоту у місті Тата під час революції 1956 року. Його обвинувачували у тому, що він, у званні капітана, командував загonom із п'ятнадцяти осіб, котрий мав відновити контроль над будівлею відділення поліції, захопленої повстанцями, і стріляв, а також наказував своїм солдатам стріляти, у цивільних осіб. Під час цього інциденту було вбито і поранено кількох осіб, що трапилось після того, як, відповідно до фактів, встановлених національними судами, один із повстанців вийняв із кишені пальта пістолет після того, як йому сказали здати зброю.

Суд, який розглядав справу, спочатку припинив кримінальне провадження на тій підставі, що злочини, у котрих було обвинувачено заявника, становили вбивство і спонукання до вбивства, а не злочини проти людства, і тому за ними сплинув строк давності. Проте, заявника зрештою визнали винним, за статтею 3(1) Женевських конвенцій 1949 року, у злочині проти людства шляхом скоєння численних вбивств, і засудили до п'яти років позбавлення волі. Він відбув частину покарання і був умовно звільнений. У Європейському Суді він скаржився, що його засудили за діяння, яке на момент скоєння не становило злочину відповідно до міжнародного права.

Право: Суд мав визначити, чи на момент скоєння діяння заявника становило злочин, визначений національним і міжнародним правом із достатньою доступністю і передбачуваністю. Заявника визнали винним у численних

вбивствах, котрі угорські суди визначили як злочин проти людства, який переслідується відповідно до Женевських конвенцій. Отже, вирок ґрунтувався виключно на міжнародному праві. Оскільки Женевські конвенції відповідали критерію доступності, Суд вивчав питання передбачуваності. Вирішуючи це питання, він перевіряв, по-перше, чи діяння заявника могло становити злочин проти людства, як його розуміли у 1956 році, і, по-друге, чи можна розумно вважати, що потерпілі від стверджуваного злочину «не брали активної участі у воєнних діях».

(а) *Чи діяння заявника могло становити злочин проти людства:* Хоча вбивство, у розумінні спільної статті 3, могло бути основою для визнання винним у злочинах проти людства, скоєних у 1956 році, необхідна була також наявність інших складових. Вони походять не зі спільної статті 3, а з міжнародно-правових складових поняття злочину проти людства на той час. Деякі з них були прийнятними, зокрема вимога, щоб такий злочин був не окремим чи спорадичним діянням, а повинен був становити частину «державного діяння чи політики» або поширеної і систематичної агресії проти цивільного населення. Проте, національні суди обмежили свій аналіз питанням, чи підпадали повстанці під захист спільної статті 3, і не перевіряли наступне питання – чи вбивство відповідало додатковим критеріям, необхідним для того, аби становити злочин проти людства, зокрема, чи слід його вважати частиною поширеної і систематичної агресії проти цивільного населення. Хоча Верховний суд встановив, що центральні органи державної влади вели активну війну проти цивільного населення, він не звертався до питання, чи слід було вважати діяння заявника частиною державної політики. Отже, необхідно розглянути питання, чи у випадку заявника наявні усі елементи складу злочину проти людства.

(б) *Чи можна розумно вважати, що потерпілі «не брали активної участі у воєнних діях»:* Засудження заявника ґрунтувалось на висновку, що один із потерпілих був некомбатантом, у розумінні спільної статті 3. Це положення поширювало захист на осіб, які не беруть активної участі у воєнних діях, включно із членами збройних сил, які склали зброю. Загиблий, вочевидь, брав активну участь у воєнних діях, оскільки він був керівником озброєного загону повстанців, які були причетні до актів насильства, захопили будівлю поліції і відібрали у поліцейських зброю. Отже, питання полягало у тому, чи він склав зброю. Національні суди встановили факт, що він таємно носив револьвер і не виявляв чітко і однозначно наміру здатись. Натомість, він розпочав погравлену суперечку із заявником, перш ніж дістав свій револьвер із невідомим наміром. Саме під час вчинення цієї дії його застрелили. Відповідно, у світлі загально прийнятих на той час міжнародно-правових стандартів, Суд не переконаний, що загиблого можна вважати таким, що склав зброю, у розумінні спільної статті 3, або що він підпадав під будь-яку іншу категорію некомбатантів.

Відповідно, не було доведено, що було передбачуваним те, що діяння заявника становили злочин проти людства за міжнародним правом.

Висновок: порушення (одиннадцятьма голосами проти шести).

© Рада Європи/Європейський суд з прав людини
Це резюме, підготовлене Секретаріатом, не є обов'язковим для Суду.

Посилання на [Інформаційні повідомлення з юриспруденції](#)
© Рада Європи/Європейський суд з прав людини, 2012.

Офіційними мовами Європейського суду з прав людини є англійська та французька мови. Цей переклад підготовлено на замовлення і за підтримки Цільового фонду «Права людини» Ради Європи (www.coe.int/humanrightstrustfund). Він не є зобов'язальним для Суду і Суд також не несе відповідальності за його якість. Переклад можна завантажити з електронної бази рішень (HUDOC) Європейського Суду з прав людини (<http://hudoc.echr.coe.int>) або з будь-якої іншої бази, в якій його розміщено з дозволу Суду. Копіювання тексту перекладу допускається в некомерційних цілях за умови наведення повної назви справи, разом із вищенаведеним повідомленням про авторські права та посиланням на Цільовий фонд «Права людини». З питань, пов'язаних з наміром використати ту чи іншу частину цього перекладу в комерційних цілях, прохання звертатися за адресою publishing@echr.coe.int.

© Council of Europe/European Court of Human Rights, 2012.

The official languages of the European Court of Human Rights are English and French. This translation was commissioned with the support of the Human Rights Trust Fund of the Council of Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). It does not bind the Court, nor does the Court take any responsibility for the quality thereof. It may be downloaded from the HUDOC case-law database of the European Court of Human Rights (<http://hudoc.echr.coe.int>) or from any other database with which the Court has shared it. It may be reproduced for non-commercial purposes on condition that the full title of the case is cited, together with the above copyright indication and reference to the Human Rights Trust Fund. If it is intended to use any part of this translation for commercial purposes, please contact publishing@echr.coe.int.

© Conseil de l'Europe/Cour européenne des droits de l'homme, 2012.

Les langues officielles de la Cour européenne des droits de l'homme sont le français et l'anglais. La présente traduction a été effectuée avec le soutien du Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme du Conseil de l'Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). Elle ne lie pas la Cour, et celle-ci décline toute responsabilité quant à sa qualité. Elle peut être téléchargée à partir de HUDOC, la base de jurisprudence de la Cour européenne des droits de l'homme (<http://hudoc.echr.coe.int>), ou de toute autre base de données à laquelle HUDOC l'a communiquée. Elle peut être reproduite à des fins non commerciales, sous réserve que le titre de l'affaire soit cité en entier et s'accompagne de l'indication de copyright ci-dessus ainsi que de la référence au Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme. Toute personne souhaitant se servir de tout ou partie de la présente traduction à des fins commerciales est invitée à le signaler à l'adresse suivante : publishing@echr.coe.int.